

ИНФОРМАЦИЈА

О МЕРАМА КОЈЕ ЈЕ РЕПУБЛИЧКА ИЗБОРНА КОМИСИЈА ПРЕДУЗЕЛА У СВРХУ ИСПУЊЕЊА ПРЕПОРУКА КАНЦЕЛАРИЈЕ ЗА ДЕМОКРАТСКЕ ИНСТИТУЦИЈЕ И ЉУДСКА ПРАВА

I

- Анализирајући препоруке садржане у Извештају, Републичка изборна комисија је приступила испуњењу пет препорука из своје надлежности и то:

- Препоруке број 2. која гласи: „Да би се обезбедила доследна примена изборних процедура и унапредила професионалност изборне администрације, могла би се размотрити стандардизована обавезна обука за све чланове локалних изборних комисија и бирачких одбора као и за потенцијалне чланове, односно проширени састав“;

- Препоруке број 8. која гласи: „Да би се обезбедила конзистентност процеса гласања, пребројавања и процеса табулације, РИК треба да објави јасна, доследна и благовремена упутства и одлуке о свим процедурама на дан избора које нису довољно регулисане статутарним законом“;

- Препоруке број 10. која гласи: „Да би се побољшало ефективно остваривање права гласа, РИК би требало да развије и примени благовремен, свеобухватан и усмерени програм едукације бирача, укључујући едукацију о правима бирача, спречавању групног гласања и важности тајног гласања“;

- Препоруке број 24. која гласи: „Републичка изборна комисија треба да објави прелиминарне податке о излазности што је пре могуће након затварања биралишта. Да би се додатно побољшала транспарентност и поверење у процес табеларног приказивања резултата, РИК би требало да размотри објављивање прелиминарних изборних резултата разврстаних по бирачком месту у приступачном формату, чим постану доступни“;

- Препоруке број 26. која гласи: „Могле би се размотрити мере за побољшање транспарентности постизборног решавања спорова, укључујући објављивање свеобухватних информација о приговорима који су поднети ЛИК-овима у регистру приговора РИК-а“.

Такође, Републичка изборна комисија је приступила испуњењу и додатне две препоруке које су делимично из њене надлежности и то:

- Препоруке број 11. која гласи: „РИК, државни и локални органи, у сарадњи са релевантним организацијама особа са инвалидитетом, треба да предузму даље мере како би осигурали независан приступ целокупном изборном процесу особама са различитим врстама инвалидитета. Изборне власти треба да пруже детаљне информације о изборима у различитим доступним форматима“;

- Препоруке број 23. која гласи: „Треба уложити додатне напоре да се доделе адекватне просторије за бирачка места како би се спречила гужва, осигурала тајност гласања и омогућио лак и независан приступ бирачима са физичким инвалидитетом“;

II

1. Препорука број 2. из Извештаја односила се на то да је потребно обезбедити доследну примену изборних процедура и унапредити професионалност изборне администрације, као и да би се могла размотрити могућност увођења стандардизоване обавезне обука за све чланове локалних изборних комисија и бирачких одбора као и за потенцијалне чланове, односно проширени састав.

Имајући у виду наведену препоруку, Републичка изборна комисија је на седници одржаној 27. октобра 2023. године донела Одлуку о програму обуке чланова и заменика чланова локалних изборних комисија и бирачких одбора за 2023. годину 02 Број 013-170/23, којом је између осталог утврдила спровођење 13 различитих програма обука чланова и заменика чланова локалних изборних комисија и бирачких одбора у 2023. години, и то:

- „Надлежност и састав органа за спровођење избора“;
- „Планирање и организовање избора“;
- „Одређивање и уређење бирачких места“;
- „Праћење излазности бирача на изборима“;
- „Контрола записника о раду бирачких одбора и утврђивање резултата гласања са бирачких места“;
- „Заштита изборног права“;
- „Обука тренера чланова бирачких одбора“;
- Методологија преношења знања одраслим лицима;
- „Где смо грешили“;
- „Бирачки одбори“;
- „Објављивање докумената на веб-презентацији Републичке изборне комисије“;
- „Објављивање докумената у Регистру приговора“;
- „Статистичка обрада података резултата избора“.

Када се упореде програм обука које је Републичка изборна комисија спровела у 2022. години, односно програм обуке за потребе спровођења парламентарних и председничких избора, одржаних 3. априла 2022. године и програм обуке за 2023. годину, који је Комисија донела за потребе едукације изборне администрације за изборе за народне посланике Народне скупштине, расписане за 17. децембар 2023. године, можемо закључити да се програм обуке на тему: „Надлежност и обавезе локалних изборних комисија током спровођења избора за народне посланике и избора за председника Републике“, делимично

изменио у нови програм под називом: „Надлежност и састав органа за спровођење избора“, док је утврђено спровођење додатних пет програма обука у односу на претходни програм, и то:

- „Планирање и организовање избора“;
- „Одређивање и уређење бирачких места“;
- „Праћење излазности бирача на изборима“;
- „Где смо грешили“;
- „Објављивање докумената у Регистру приговора“.

Дакле, управо четири од пет нових програма обука планираних да се спроведу у 2023. години намењене су за чланове локалних изборних комисија, као и службенике запослене у општинским, односно градским управама који обављају послове у вези са изборима, како би се подигла одговорност у раду и унапредила професионалност изборне администрације.

Још једна од новина у спровођењу обука у 2023. години је та да се обуке спровode континуирано у више термина, како би се постигла потпуна обученост целокупног сталног и проширеног састава локалних изборних комисија.

Републичка изборна комисија је до дана подношења овог извештаја спровела осам различитих програма обуке у 30 различитих термина.

Напомињемо и то да је у циљу испуњења наведене препоруке Одлуком о образовању радних група Републичке изборне комисије 02 Број: 013-123/23, која је донета на седници одржаној 18. септембра 2023. године, по први пут образована посебна Радна група за обуке чланова органа за спровођење избора, чији је задатак да обавља радње везане за успостављање система планирања, спровођења, праћења и вредновања континуираних обука чланова органа за спровођење избора.

1) Програм обуке на тему: „Надлежност и састав органа за спровођење избора“ одржан је у пет различитих термина путем вебинара у периоду између 3. и 29. новембра 2023. године у трајању од два часа.

Обукама су присуствовали чланови и заменици чланова локалних изборних комисија, начелници општинских/градских управа, службеници општинских/градских управа који обављају послове у вези са спровођењем избора, као и представници посматрача испред Удружења Цесид и Удружења ЦРТА.

Обуке на ову тему, држали су чланови Републичке изборне комисије, као и државни службеници запослени у Служби Народне скупштине.

Циљ који се хтео постићи са спровођењем ове обуке био је да се полазници оспособе да примењују стечена знања у циљу законитог и правилног спровођења избора.

Након спроведене обуке, свим полазницима достављени су следећи материјали за обуку:

- Упутство за предлагање лица у бирачке одборе за спровођење гласања на изборима за народне посланике („Службени гласник РС“ број 91/23);

- Кодекс понашања чланова и заменика чланова органа за спровођење избора („Службени гласник РС“ број 19/22) и

- Основне смернице за рад локалних изборних комисија које је израдила Републичка изборна комисија у сарадњи са Међународном фондацијом за изборне системе (ИФЕС).

Поред горе наведених материјала, свим полазницима обуке достављени су и посебни упитници о евалуацији обука, а све са циљем анализе спроведених обука и унапређењем њиховог квалитета.

Овом програму обуке присуствовало је укупно 467 лица.

2) Програм обуке на тему: „Планирање и организовање избора“ одржан је у пет различитих термина путем вебинара у периоду између 9. и 30. новембра 2023. године у трајању од три часа.

Напомињемо и то да је обука која је одржана 15. новембра 2023. године у периоду од 11,00 до 14,00 часова одржана на мађарском језику.

Обукама су присуствовали чланови и заменици чланова локалних изборних комисија, начелници општинских/градских управа, службеници општинских/градских управа који обављају послове у вези са спровођењем избора.

Обуке на ову тему, држали су чланови Републичке изборне комисије.

Циљ који се хтео постићи са спровођењем ове обуке био је да се полазници оспособе да правилно примењују стечена знања у циљу благовременог и правилног спровођења избора.

Након спроведене обуке, свим полазницима достављени су следећи материјали за обуку:

- Упутство о јединственим стандардима за изборни материјал („Службени гласник РС“ број 91/23);

- Упутство о примопредаји изборног материјала пре и после гласања („Службени гласник РС“ број 91/23) и

- Смернице за спровођење избора које је припремила Републичка изборна комисија.

Поред горе наведених материјала, свим полазницима обуке достављени су и посебни упитници о евалуацији обука, а све са циљем анализе спроведених обука и унапређењем њиховог квалитета.

Овом програму обуке присуствовало је укупно 365 лица.

3) Програм обуке на тему: „Одређивање и уређење бирачких места“ одржан је у два различитих термина путем вебинара 1. и 2. новембра 2023. године у трајању од два часа.

Обукама су присуствовали чланови и заменици чланова локалних изборних комисија, начелници општинских/градских управа, као и службеници општинских/градских управа који обављају послове у вези са спровођењем избора.

Обуке на ову тему, држали су државни службеници запослени у Служби Народне скупштине.

Циљ који се хтео постићи са спровођењем ове обуке био је да се полазници оспособе да правилно предлажу и одређују бирачка места, водећи рачуна о приступачности и уређењу бирачких места, као и потреби обезбеђивање тајности гласања.

Након спроведене обуке, свим полазницима достављени су следећи материјали за обуку:

- Упутство о начину одређивања бирачких места („Службени гласник РС“ број 91/23);
- Упутство о уређењу бирачког места и просторије за гласање („Службени гласник РС“ број 91/23), и
- Подсетник за обуку који је припремила Републичка изборна комисија.

Поред горе наведених материјала, свим полазницима обуке достављени су и посебни упитници о евалуацији обука, а све са циљем анализе спроведених обука и унапређењем њиховог квалитета.

Овом програму обуке присуствовало је укупно 245 лица.

4) Програм обуке на тему: „Обука тренера чланова бирачких одбора“ одржан је у осам различитих термина у седишту Републичке изборне комисије у периоду између 23. и 28. новембра 2023. године у трајању од четири часа.

Обукама су присуствовали кандидати за тренере бирачких одбора, које су предложиле локалне изборне комисије, политичке странке и подносиоци изборних листа кандидата за народне посланике.

Обуке на ову тему, држали су чланови Републичке изборне комисије и државни службеници запослени у Републичком заводу за статистику.

Циљ који се хтео постићи са спровођењем ове обуке био је да се полазници оспособе да примењују стечена знања у циљу правилног обучавања чланова бирачких одбора.

Пре одржавања обуке, свим полазницима достављени су следећи материјали за обуку:

- Приручник за обуку тренера бирачких одбора;
- Вежбе за логичко-рачунску контролу исправности резултата унетих у контролни формулар и попуњавање записника о раду бирачког одбора и
- питања са понуђеним одговорима, која су се користила за потребе одржавања теста знања.

Поред горе наведених материјала, свим полазницима обуке достављени су и посебни упитници о евалуацији обука, а све са циљем анализе спроведених обука и унапређењем њиховог квалитета.

Овом програму обуке присуствовало је укупно 170 лица, док је тест знања који је организован након спроведених обука успешно савладало 147 лица.

5) Програм обуке на тему: „Методологија преношења знања одраслим лицима“ одржан је у два различита термина путем вебинара 27. и 28. новембра 2023. године у трајању од два часа.

Обукама су присуствовали тренери бирачких одбора који су успешно завршили обуку Републичке изборне комисије у складу са Одлуком о организацији и спровођењу обука инструктора за рад у сталном саставу бирачких одбора 02 Број: 013-79/19 од 2. децембра 2019. године, Одлуком о организацији и спровођењу обука инструктора за рад у проширеном саставу бирачких одбора 02 Број:013-21/20 од 6. фебруара 2020. године и Одлуком о програму обуке за рад на спровођењу избора за 2022. годину 02 Број: 013-601/22 од 1. марта 2022. године и Одлуком о програму обуке чланова и заменика чланова локалних изборних комисија и бирачких одбора за 2023. годину 02 Број: 013-170/23 од 27. октобра 2023. године.

Обуке на ову тему, држали су предавачи које је ангажовала Републичка изборна комисија у сарадњи са Међународном фондацијом за изборне системе (ИФЕС).

Циљ који се хтео постићи са спровођењем ове обуке био је да се полазници оспособе да врше обуке чланова бирачких одбора користећи ефективне методологије за преношења знања одраслим лицима.

Након спроведене обуке, свим полазницима достављени су следећи материјали за обуку:

- Водич за тренере и
- Презентацију обуке, које је припремила Међународна фондација за изборне системе, у сарадњи са Републичком изборном комисијом.

Поред горе наведених материјала, свим полазницима обуке достављени су и посебни упитници о евалуацији обука, а све са циљем анализе спроведених обука и унапређењем њиховог квалитета.

Овом програму обуке присуствовало је укупно 310 лица.

6) Програм обуке на тему: „Где смо грешили“ одржан је у три различита термина путем вебинара у периоду између 29. новембра и 1. децембра 2023. године у трајању од два часа.

Обукама су присуствовали тренери бирачких одбора који су успешно завршили обуку Републичке изборне комисије у складу са Одлуком о организацији и спровођењу обука инструктора за рад у сталном саставу бирачких одбора 02 Број: 013-79/19 од 2. децембра 2019. године, Одлуком о организацији и спровођењу обука инструктора за рад у проширеном саставу бирачких одбора 02 Број:013-21/20 од 6. фебруара 2020. године и Одлуком о програму обуке за рад на спровођењу избора за

2022. годину 02 Број: 013-601/22 од 1. марта 2022. године и Одлуком о програму обуке чланова и заменика чланова локалних изборних комисија и бирачких одбора за 2023. годину 02 Број: 013-170/23 од 27. октобра 2023. године.

Обуке на ову тему, држали су чланови Републичке изборне комисије, као и државни службеници запослени у Служби Народне скупштине.

Циљ који се хтео постићи са спровођењем ове обуке био је да се полазници упознају са типичним грешкама које су чинили бирачки одбори у свом раду, узроцима због којих долази до тих грешака, као и последицама таквих грешака.

Након спроведене обуке, свим полазницима достављени су следећи материјали за обуку:

- Подсетник за обуку „Где смо грешили“, који је припремила Републичка изборна комисија у сарадњи са Међународном фондацијом за изборне системе (ИФЕС);

- Приручник за рад бирачких одбора и

- Вежбе за логичко-рачунску контролу исправности резултата унетих у контролни формулар и попуњавање записника о раду бирачког одбора.

Поред горе наведених материјала, свим полазницима обуке достављени су и посебни упитници о евалуацији обука, а све са циљем анализе спроведених обука и унапређењем њиховог квалитета.

Овом програму обуке присуствовало је укупно 320 лица.

7) Програм обуке на тему: „Објављивање докумената на веб-презентацији Републичке изборне комисије“ одржан је у три различита термина путем вебинара у периоду између 1. и 3. новембра 2023. године у трајању од два часа.

Обукама су присуствовали секретари, односно заменици секретара локалних изборних комисија, као и администратори веб-презентације Републичке изборне комисије.

Обуке на ову тему, држали су чланови Републичке изборне комисије, као и државни службеници запослени у Служби Народне скупштине.

Циљ који се хтео постићи са спровођењем ове обуке био је да се полазници оспособе да правилно и благовремено објављују докумената на веб-презентацији Републичке изборне комисије.

Након спроведене обуке, свим полазницима достављени су следећи материјали за обуку:

- Упутство за објављивање докумената и начин њиховог достављања Републичкој изборној комисији („Службени гласник РС“ број 91/23);

- Упутство о псеудонимизацији података о личности („Службени гласник РС“ број 91/23), и

- корисничко упутство који је израдила Републичка изборна комисија.

Поред горе наведених материјала, свим полазницима обуке достављени су и посебни упитници о евалуацији обука, а све са циљем анализе спроведених обука и унапређењем њиховог квалитета.

Овом програму обуке присуствовало је укупно 322 лица.

Напомињемо и то да је планирано да се одрже додатне две обуке на ову тему 11. и 12. децембра 2023. године, како би се полазници обуке оспособили да правилно објављују записнике о раду бирачког одбора на спровођењу гласања за избор народних посланика (Образац РГ-2/НП2023), извештаје о контроли записника о раду бирачког одбора на спровођењу гласања за избор народних посланика по узорку (Образац РГ-6/НП2023), решења о исправљању записника о раду бирачког одбора на спровођењу гласања за избор народних посланика (обрасци РГ-7/НП2023 од 1 до 4), решења којим се констатује да се на бирачком месту не могу утврдити резултати гласања за избор народних посланика (Образац РГ-8/НП2023), решења о поништавању гласања на бирачком месту на изборима за народне посланике (Образац РГ-9/НП2023) и записнике о посматрачима рада бирачког одбора на спровођењу гласања на изборима за народне посланике (Образац РГ-11/НП2023).

8) Програм обуке на тему: „Објављивање докумената у Регистру приговора“ одржан је у два различита термина путем вебинара 8. и 9. новембра 2023. године у трајању од два часа.

Обукама су присуствовали секретари, односно заменици секретара локалних изборних комисија, као и администратори веб-презентације Републичке изборне комисије.

Обуке на ову тему, држали су државни службеници запослени у Служби Народне скупштине.

Циљ који се хтео постићи са спровођењем ове обуке био је да се полазници оспособе да правилно и благовремено објављују докумената у Регистру приговора.

Након спроведене обуке, свим полазницима достављени су следећи материјали за обуку:

- Упутство за објављивање докумената и начин њиховог достављања Републичкој изборној комисији („Службени гласник РС“ број 91/23) и

- Упутство о псеудонимизацији података о личности („Службени гласник РС“ број 91/23).

Поред горе наведених материјала, свим полазницима обуке достављени су и посебни упитници о евалуацији обука, а све са циљем анализе спроведених обука и унапређењем њиховог квалитета.

Овом програму обуке присуствовало је укупно 236 лица.

2. Препорука број 8. из Извештаја односила се на то да је потребно обезбедити конзистентност процеса гласања, пребројавања и процеса табулације, поводом чега би Републичка изборна комисија треба да објави јасна, доследна и благовремена упутства и одлуке о свим процедурама на дан избора које нису довољно регулисане статутарним законом.

Имајући у виду наведену препоруку, Републичка изборна комисија се 7. јула 2023. године обратила ОДИХРу са молбом да размотри упутства која је Комисија донела након усвајања Закона о избору народних посланика („Службени гласник РС“ бр. 14/22), ради давања мишљења о наведеним упутствима.

Поводом молбе Републичке изборне комисије, ОДИХР је у оквиру Пројекта: „Подршка изборним реформама на Западном Балкану“ размотрила 11 упутстава Комисије и дала неформалне коментаре на њих.

Полазећи од неформалних коментара ОДИХРа, Републичка изборна комисија је на седницама одржаним 12. и 20. октобра 2023. године донела десет измена и допуна упутстава, којима је у складу са достављеним Мишљењем ОДИХРа, додатно унапредила процедуре на дан избора, као и друге процедуре за рад Републичке изборне комисије и локалних изборних комисија која нису довољно регулисана статутарним законом.

Измењена и допуњена су следећа упутства:

- Упутство за предлагање лица у бирачке одборе за спровођење гласања на изборима за народне посланике;
- Упутство о јединственим стандардима за изборни материјал;
- Упутства о примопредаји изборног материјала пре и после гласања;
- Упутство о начину праћења излазности бирача на изборе;
- Упутство за остваривање права на увид у изборни материјал за изборе за народне посланике и председника Републике;
- Упутство о начину остваривања права бирача на информацију о томе да ли је у изводу из бирачког списка евидентирано да је гласао;
- Упутство о начину подношења и поступања у Републичкој изборној комисији по приговорима и по захтевима за поништавање гласања на бирачком месту у иностранству;
- Упутство за статистичку обраду података на изборима;
- Упутство о начину одређивања бирачких места;
- Упутство о уређењу бирачког места и просторије за гласање.

Поред горе наведених измена и допуна упутстава, Републичка изборна комисија је донела и два нова акта и то:

- Упутство за објављивање докумената и начин њиховог достављања Републичкој изборној комисији и

- Упутство о псеудонимизацији података о личности.

3. Препорука број 10. из Извештаја односила се на то да би требало да се побољша ефективно остваривање права гласа, као и да Републичка изборна комисија треба да развије и примени благовремен, свеобухватан и усмерени програм едукације бирача, укључујући едукацију о правима бирача, спречавању групног гласања и важности тајног гласања.

Имајући у виду наведену препоруку, Републичка изборна комисија је заједно са Међународном фондацијом за изборне системе (ИФЕС) припремила Програм едукације бирача за период од 2024. до 2026. године, који је доставила и ОДИХРу на мишљење. Нацрт Програма едукације бирача је такође прошао Радну групу за информисање и едукацију бирача Републичке изборне комисија, док се његово усвајање очекује у наредном периоду, након завршетка избора и добијања мишљења ОДИХРа.

Напомињемо и то да је Одлуком о образовању радних група Републичке изборне комисије 02 Број: 013-123/23, која је донета на седници одржаној 18. септембра 2023. године, по први пут образована посебна Радна група за информисање и едукацију бирача Републичке изборне комисија по први пут образована, чији задатак је између осталог да разматра мере за унапређење едукације бирача и предлаже активности за спровођење едукације бирача.

Што се осталих мера на едукацији бирача тиче, Републичка изборна комисија је израдила посебну страницу намењену бирачима, са свим информацијама које су њима од значаја за изборни процес попут информација:

- „Ко смо ми“;
- „Шта радимо“;
- „Ваша права“;
- „Шта још треба да знате“;
- „Питања и одговори“;
- „Да ли могу да гласам на изборима?“;
- „Како и где могу да се пријавим за гласање по месту боравишта?“;
- „Како и где могу да се пријавим за гласање у иностранству?“;
- „Када, где и како гласам?“;
- „Како и где могу да се пријавим за гласање ван бирачког места?“;
- „Пристапачност бирачких места“;
- „Ко су кандидати?“;
- „Који су резултати?“ и
- „Регистар приговора“ и др.

Такође, Републичка изборна комисија је припремила и три видео спота за бираче од 15 секунди и један спот од 35 секунди (позив бирачима да провере да ли су уписани у бирачки списак, начин и рок за пријављивање за гласање по месту боравишта и начин и рок за пријављивање за гласање у иностранству). Видео спотови достављени су јавним медијским сервисима у Републици Србији, свим телевизијама са националном фреквенцијом, као и регионалним и локалним телевизијама. Ови видео спотови преведени су на све језике националих мањина који су у службеној употреби у Републици Србији и објављени су на Youtube каналу Републичке изборне комисије.

Републичка изборна комисија је припремила видео спот од 35 секунди (процедура гласања на бирачком месту, гласање бирача уз помоћ помагача и начин и рокови пријаве за гласање ван бирачког места). Овај спот ће, такође, бити достављен јавним медијским сервисима у Републици Србији, свим телевизијама са националном фреквенцијом, као и регионалним и локалним телевизијама. Ови видео спотови ће исто бити преведени на све језике националих мањина који су у службеној употреби у Републици Србији и објављени на Youtube каналу Републичке изборне комисије.

Републичка изборна комисија је такође припремила и једну радио поруку која садржи позив бирачима да провере да ли су уписани у бирачки списак, начин и рок за пријављивање за гласање по месту боравишта и начин и рок за пријављивање за гласање у иностранству. Радио порука је достављена јавним медијским сервисима у Републици Србији, свим радио станицама са националном фреквенцијом, као и регионалним и локалним радио станицама.

У току је припрема и друге радио поруке са информацијама о процедури гласања на бирачком месту, гласању бирача уз помоћ помагача и начином и роковима за пријаву гласање ван бирачког места. Радио порука биће достављена јавним медијским сервисима у Републици Србији, свим радио станицама са националном фреквенцијом, као и регионалним и локалним радио станицама.

Лифлет са информацијама о начину на који бирачи могу да провере да ли су уписани у бирачки списак, начину промене података у бирачком списку, начину и року за пријављивање за гласање по месту боравишта и начину и року за пријављивање за гласање у иностранству, инсертован је у осам дневних новина на српском језику и једним дневним новинама на мађарском језику, као и у седам недељних и двонедељних новина на мађарском, бугарском, русинском, словачком и хрватском језику.

У току је штампа другог лифлета са свим релевантним информацијама у вези изборног дана, који ће такође бити инсертовани у свим новинама као је то учињено и за први лифлет.

Када је реч о додатним мерама које је Републичка изборна комисија предузела у области едукације бирача, припремљено је више водича за бираче и то:

- Водич за бираче (општи водич);
- Водич за бираче које су особе са инвалидитетом;
- Водич за бираче који имају боравиште у иностранству;
- Водич за младе (бираче који први пут гласају на изборима).

Водичи су израђени и објављени на веб-презентацији biraci.parlament.gov.rs, на српском језику и 12 језика националних мањина који су у службеној употреби у градовима/општинама Републике Србије.

Поред горе наведених активности, Републичка изборна комисија је додатно унапредила свој Instagram налог, на коју је поред редовних информација о свом раду почела да објављује и информације које се односе управо на остваривање права бирача.

4. Препорука број 23. из Извештаја односила се на то да је потребно уложити додатне напоре да се доделе адекватне просторије за бирачка места како би се спречила гужва, осигурала тајност гласања и омогућио лак и независан приступ бирачима са физичким инвалидитетом.

Имајући у виду наведену препоруку, Републичка изборна комисија је донела Одлуку о изменама и допунама Упутства о начину одређивања бирачких места, којом је између осталог прописала да податке о приступачности прикупљају и обрађују општинске/градске управе за свако бирачко место на територији општине/града.

Наведеном одлуком прописан је и нов образац „Подаци о приступачности бирачког места“, који се налази у прилогу као његов саставни део, који садржи податке о приступачности за свако бирачко место.

У обрасцу су дефинисана питања о приступачности бирачког места, а питања у Обрасцима су додатно упрошћена како би се добили једнообразни одговори од општинских/градских управа.

Поред наведеног, Републичка изборна комисија је контактирала оне општинске и градске управе на којима је уочен већи број бирача на бирачким местима, односно гужве приликом спровођења гласања на изборима за председника Републике и изборима за народне посланике Народне скупштине, одржаним 3. априла 2022. године, препоручивши им да размотре могућност повећања броја бирачких места која ће предложити за спровођење гласања.

Уједно је општинским и градским управама предложено да размотре могућност да предложе просторије за гласање веће површине у односу на оне просторије која су коришћене за спровођење избора одржаних 2022. године. С тим у вези, истичемо то да је за гласање на изборима за народне посланике Народне скупштине расписаним за 17. децембар 2023. године, примећено незнатно повећање броја бирачких места (8273 бирачка места у односу на 8268 бирачких места колико је одређено за гласање на изборима за председника Републике и изборима

за народне посланике Народне скупштине, одржаним 3. априла 2022. године).

Напомињемо да је већина општинских/градских управа Републичкој изборној комисији доставила извештај са подацима о приступачности бирачких места, а да Републичка изборна комисија ускоро очекује да отпочне анализу достављених података о приступачности, те да ће се прецизни подаци о томе у којој мери су просторије за гласање приступачне, као и да ли су предложене просторије за гласање веће површине знати у наредном периоду.

5. Препорука број 24. из Извештаја односила се на то да Републичка изборна комисија треба да објави прелиминарне податке о излазности што је пре могуће након затварања биралишта, као и да би се додатно побољшала транспарентност и поверење у процес табеларног приказивања резултата, Републичка изборна комисија треба да размотри објављивање прелиминарних изборних резултата разврстаних по бирачком месту у приступачном формат, чим постану доступни.

Имајући у виду наведену препоруку, Републичка изборна комисија је припремила нову функционалност своје веб-презентације.

Наиме, на почетној страници веб-презентације Републичке изборне комисије налазиће се посебна Подсекција путем које ће целокупна јавност моћи да прате резултати гласања на сваком бирачком месту појединачно, одмах по уношењу резултата из записника о раду бирачких одбора у базу Републичког завода за статистику.

С тим у вези измењено је и Упутство Републичке изборне комисије о начину праћења излазности бирача на изборе („Службени гласник РС“ број 19/22), како би се ова нова функционалност веб-презентације нормирала и актима Републичке изборне комисије.

6. Препорука број 26. из Извештаја односила се на то да би се могле размотрити мере за побољшање транспарентности постизборног решавања спорова, укључујући објављивање свеобухватних информација о приговорима који су поднети локалним изборним комисија у регистру приговора Републичке изборне комисије.

Имајући у виду наведену препоруку, Републичка изборна комисија је израдила нову функционалност своје веб-презентације.

Наиме, на почетној страници веб-презентације Републичке изборне у оквиру Секције „БРЗИ ЛИНКОВИ“, успостављена је посебна Подсекција „Регистар приговора“ чиме је ова препорука у потпуности испуњена (<https://www.rik.parlament.gov.rs/prigovori/340927>).

У Регистру приговора могу се видети сва поднета правна средства у поступку спровођења парламентарних и локалних избора, укључујући и следеће податке:

- 1) број под којим је приговор евидентиран;
- 2) датум и време пријема приговора;
- 3) име и презиме физичког лица, односно назив правног лица које је поднело приговор;
- 4) врста подносиоца приговора;
- 5) предмет приговора;
- 6) врста одлуке по приговору;
- 7) податак о томе да ли је поднета жалба на решење по приговору;
- 8) врста одлуке по жалби;
- 9) врста одлуке по приговору у поновном поступку по пресуди Управног суда;
- 10) статус решавања по приговору.